

A kiállítás, amelyről itt szó lesz, egyetlen a maga nemében. Egy reáliskola rendezte, hogy megmutassa: hetvenöt év alatt mi lett a gyerekeiből. Ezek közül is csak azokat válogatta össze, akikből művész lett. S kitelt belőlük egy jókora kiállítás, amely betölti a Nemzeti Szalon minden zúgát. A zúgokon kívül még egy egész sor ablakot is, amelynek szép üvegfestményeizéttal katalógus-számot kaptak, mert véletlenül ezeket is a IV. ker. *reál* egykori nebulója, Róth Miksa készítette. Azonfelül üvegszekrényeket is kellett beállítani, hogy ott a *reálnak* egy másik gyereke mutogattathassék, Hubay Jenő nevezetű, mert hogy rengeteg kottát szerzett azzal a másik *reál*-ifjonccal egyetemben, akit Poldini Edének hívnak. Persze ma világhírű mester mind a kettő, de itt ma is csak a IV. ker. *reálnak* iskolásgyerekei és ott állnak rengeteg kottáikkal egy szögletben, mintha az osztályfőnök úr valami huncutságon kapta volna rajta őket.

Ákiket eddig említettünk, ma mind híresek a maguk nemében. Azonban őket számbelileg messze a háttérbe szorítják a *reálnak* ama gyerekei, akikből a jó sors építész faragott. Tessék csak ezt a gyereknévsort elolvasni: Lechner Ödön, Schulek Frigyes, Steindl Imre, Pecz, Kauser, Gerster, hogy csak a régiek közül említsek néhány nevet. Hirtelen emlékezetünkbe villan a postatakarékpénztár palotája, a Halászbástya, a parlament, a lipótvárosi bazilika... Ezek a gyerekek átépítették Budapest felét s kissé nehéz őket visszaképzelné a *reál*ba, ahol a Kauser összeverekedik a Gersterrel egy radír miatt és a Lechner kiállítatják a sarokba, mert szabálytalanul satírozott.

A szobrászok némileg alul maradnának, ha megint verekedni kellene az építészekkel. Mert csak kilencen vannak, bár például ezen gyerekek közt igen vállas és markos alakok is találhatók, teszem azt Zala meg a Gách vagy a Berán.

A főszerep mégis a festőké. Azt hiszem, ennyi pikort még nem hozott létre semmi más reáliskola. Vannak köztük világhírűek is, teszem László Fülöp, aztán kitűnők, mint például Strobentz vagy Tölgyessy, hogy csak a rég elmúltakról emlékezzem. Mindegyiktől van itt látnivaló s ha végignézzük munkáikat, egy darab műtörténetet nézünk végig. Mert megjelentek itt a *reál* ős-piktorai is, Szemlér atva vezetésével és az

Budapestre vonatkozó ujságcikkek Művészet

Szerző: A IV. ker. reál művészyerekei
Cím: Irta: Lyka Károly

Forrás: *Ujság*
1932. 8. 29.
(Hely) (Idő) (Köt. v. fiz.) (Oldal)

ötvenes évektől fogva az összes szecessziókon át végigmustrálhatjuk a stílus átalakulását egészen a legfrissebb irányig, amelynek itt legeslegutóbbi képviselője Patkó Károly. Milyen időbeli és milyen érzésseli távolság a közelmúlt s a jelen közt!

Az építészeknél látni ezt a legfeltűnőbbben. Mert itt van az öreg reneszánsz-Kauser, aki a bazilikát befejezte és itt vannak a legifjabb vasbeton- és kúbusz-építészek, akik már nem is a ma, hanem a holnapután számára építenek. Szinte nehéz elképzelni, hogy ezek mind-mind egyazon iskolából kerültek ki, a IV. ker. *reál*ból, amely ily módon igazi főhőse lett a kiállításnak.

A katalógus háromszáz száma csupa ismert nevet sorol fel. Nem is lehet velük itt foglalkozni. De mert csupa művésztől van szó, illik és hasznos dolog visszagondolni azokra, akik ezt a gyereksereget a művészet felé irányították. Főképpen a *reálnak* két rajztanára jön itt tekintetbe: Szemlér Mihály, a főtanár és Strohmeier Máté, a segédtanár. A köztük levő rangkülönbség már messziről látható volt: Szemlér vállas óriás volt, Strohmeier egy incifinci emberke. A főtanár csupa erély, a segédtanár pirosas hajzata kedélyes és szerénykedő ábrázatot keretelt körül. E kettő volt a döntő időkbén, tehát jó régen, a fent jelzett művészyereksereg dirigense.

Osztályozás

Tárgy: 372.52 (064)

Hely:

Idő: 185/193

Személy:

Helyszám:

Szemlér még a Marastoni-akadémiának volt növendéke. Tehát abban a világban gyökerezett, amelyet nálunk bécsiesen biedermeiernek szoktak nevezni. A IV. ker. *reál* művészi multja ezen hagyományok alapján nekünk ősréginek látszik. Azonban a lagymatag Marastoni-stílus idővel erőteljesebbé lett, mert Szemlérnek a heroikus Székely Bertalan volt a barátja, akivel évek során át együtt nyaralt és festett Szadán. A segédtanárnak, Strohmeiernek is volt egy nagy barátja és semmi sem jellemzi jobban a kettő közt fönnállott különbséget, minthogy a segédtanár legbensőbb barátja viszont Lotz Károly volt, a galambszívű, érzékenylelkű Lotz, aki, mikor meghallotta, hogy hű barátja, Strohmeier, holtan fekszik stációutcai szérény szobácskájában: odaszaladt s a halott ágya szélén keservesen sírt órákon át. Egyébként az akkori embereket jellemzi az az apróság is, amelyet Gellért Jenő mesélt el: a segédtanár urat egy szép napon valódi tanárrá léptették elő, csaknem háromszoros fizetéssel. A szegény Strohmeier úgy megijedt a tenger pénztől (200 frt), hogy Lotzhoz futott tanácsért: mit csináljon vele.

Nem mondhatjuk, hogy csupán a rajztanári működésben merült ki minden vágyuk. Törekedtek egyébre is. Az akkori közhit a művészet Csimborasszóját a történelmi képben látta. A *reál* két rajztanára ezt a meredek utat nem tartotta megjárhatatlannak. Mert ime, Szemlér egyszer egy hatalmas csata forгатagával

borított egy igen nagy vásznat, a békésebb irányzatú, szelíd Strohmeier viszont megállott egy „Szent István megkereszteltetésénél“. Mind a ketten megmutatták, hogy a történelem ormain is otthonosan érzik magukat.

Ilyenfajta rajztanárok irányították a *reál* gyerekeit a művészet magaslatai felé, a *reál* régiebb korszakában. Illett róluk is megemlékezni, mert egyrészt megérdemlik, másrészt a magyar rajztanítás története

sincs még megírva. Legalább néhány vonás kerüljön tehát papírosra e megírandó történet némely nevezetes hőséről.

A magyar politikai élet gyásza. Klebelsberg Kunó gróf, volt közoktatásügyi miniszter október 11-én meghalt. Veres fényképe

Klebelsberg Kunó gróf volt közoktatásügyi miniszter temetése. A gyászmenet megindul a Nemzeti Múzeum előcsarnokából, legelől a kormányzó és hitvese, utánuk a főhercegek és a hercegprímás